

ПРАКТИЧНЕ ВИКОРИСТАННЯ МУЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ЯК СКЛАДНИКА КОМПЛЕКСНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ОНКОЛОГІЧНИХ ХВОРИХ / ІНВАЛІДІВ

■ С. А. Місяк, к. мед. н., ст. н. співр. відділу імунітохім. та онкогематол.

■ *Інститут експериментальної патології, онкології і радіобіології ім. Р. Є. Кавецького НАН України, м. Київ*

Ще з часів Платона й Аристотеля музика сприймається не лише як вид мистецтва, але і як найважливіший і найактивніший засіб впливу на психіку людини, що сприяє її духовному, морально-етичному вдосконаленню, душевній рівновазі, внутрішній гармонії. Лікувальне застосування музики має багатовікову історію. У найдавніших свідченнях і документах музика фігурує як лікувальний засіб. У ХХ столітті музикальна терапія сформувалася як самостійна дисципліна, що широко використовується в клініках Америки, Європи, Австралії. Одним із методів підвищення соціальної активності, прояву комунікативних здібностей особистості, її адекватної інтеграції в суспільство є музична терапія. Крім того, це, як зазначив Р. С. Шушарджан, музична терапія – метод корекції функціональних, рухових, психогенних або соціальних відхилень; джерело творчості, що активізує, соціально стимулює, впливає на емоційну і вольову сферу людини [1].

У науковій літературі підкреслюється, що в організмі людини в результаті музично-терапевтичного впливу виникають різноманітні фізіологічні реакції, які обумовлені складним механізмом акустичної рецепції. Відомо, що музика, як фізичне явище, являє собою в кожному конкретному випадку певну сукупність звукових сигналів, сприйняття яких умовно поділяють на слуховий і вібротактильний компоненти [2, 3].

Слуховий компонент рецепції реалізується слуховим аналізатором і забезпечується сприйняттям частот акустичних сигналів від 16 до 20000 Гц. При цьому звуки музики сприймаються і проходять складну обробку в слуховому аналізаторі, зокрема в кіркових структурах головного мозку [4].

Доведено, що реакції слухової адаптації, які виникають під час прослуховування музики, породжують певні асоціації, естетичні переживання, активно впливають на психоемоційний стан людини. Емоції, динаміка яких завжди призводить до певних гормональних і біохімічних змін, опосередковано починають впливати на інтенсивність обмінних процесів, дихальну і серцево-судинну системи, кровообіг [4].

Метою роботи було вивчення музичної терапії, у комплексній реабілітації онкологічних хворих інвалідів.

Матеріали та методи дослідження

Дослідження проводилось серед онкологічних хво-

рих/інвалідів, яким надавалась комплексна реабілітація в умовах об'єднання реабілітації інвалідів «Аргус» (Міністерство соціальної політики, Херсон) та міського реабілітаційного центру для дітей з онкологічними захворюваннями на базі КЗ «Херсонська клінічна лікарня ім. О. С. Лучанського». Серед реабілітаційних заходів використовувалось прослуховування музичних творів в умовах проведення трудової реабілітації, ігор та індивідуального прослуховування в домашніх умовах.

С. В. Шушарджан, провідний науковець у галузі музичної терапії, вважає, що можливості застосування цієї терапії в лікувальній і профілактичній медицині досить широкі і можуть включати в себе різноманітні програми: для зняття стресу і полегшення болю у дітей і дорослих; для підвищення резервних можливостей організму людини; для хворих на бронхіальну астму; для дорослих із відхиленнями в розвитку; для контингенту психіатричних лікарень і клінік усіх вікових груп; для осіб, які страждають психосоматичними розладами; для пацієнтів реабілітаційних центрів, для престарілих та осіб, які потребують постійного догляду і т. п. [5].

Положення про широкий спектр звукової дії на організм людини підтверджує і Н. Н. Колотилов: «Звуковий вплив має адаптогенну, антистресорну, протекторну, антидепресантну, седативну, стимулювальну, гіпногенну, ноотропну, репаративну, знеболювальну та релаксаційну властивості» (переклад наш – С. М.) [6].

Результати дослідження та їх обговорення

Музична терапія здатна впливати на пухлинні клітини і сповільнювати їх зростання [7] за рахунок неспецифічного акустично-біорезонансного ефекту [8]. Основною метою застосування музичної терапії є зняття внутрішнього конфлікту, проблеми та сприяння стабілізації та активізації особистості. Вибір музики здійснюється за прийомом ізопринципу: підбираються музичні твори, які за своїм звучанням подібні психічному стану людини. Так, якщо людина перебуває в стані меланхолії або тривоги, то під час проведення музичної терапії в першій частині впливу використовується музика, співзвучна її стану. У другій частині музичної терапії – музика, яка вчить протистояти, нейтралізуючи стан особистості, несе задоволення, дарує надію. У третій частині звучить музика, що несе впевненість у собі, мужність і твердість духу.

Під час прослуховування музики потрібно враховувати особливості пацієнта, його музичну культуру, смаки, індивідуальні особливості сприйняття музики.

Власний практичний досвід у сфері комплексної реабілітації онкологічних хворих/інвалідів та результати інших науковців (С. В. Шушарджан, Г. О. Самсонова, В. М. Драгунчик) у цій галузі дозволяють рекомендувати музичні твори, що можуть бути використані в музичній терапії:

Й.-С. Бах. Кантата № 2,

Л.-В. Бетховен. Місячна соната,

С. Прокоф'єв. Соната «Ре» –

ці твори використовуються для зниження роздратування, розчарування в конфліктній ситуації;

Ф. Шопен. Мазурка і прелюдія,

Й. Штраус. Вальси –

їх використовують для зменшення тривоги, невпевненості у благополучному завершенні того, що відбувається;

Й. Гайдн. Симфонія,

Й.-С. Бах. Італійський концерт –

ці твори сприяють зниженню злостивості, заздрості успіхам інших людей;

Дж. Гершвін. Американець у Парижі,

Ф. Ліст. Угорська рапсодія № 2,

В.-А. Моцарт. Дон-Жуан –

використовуються для зменшення головного болю, який виникає внаслідок емоційного перевантаження;

Ж. Бізе. Сюїта з опери «Кармен»,

К. Дебюссі. Іверія –

до цієї музики вдаються у разі, якщо пацієнт/ти знаходяться в депресивному стані.

При неврозах можна рекомендувати слухати такі твори:

Л.-В. Бетховен. П'ята симфонія, ч. 1,

М. Равель. Болеро,

Ф. Шуберт. Восьма симфонія, ч. II [9].

Для використання музичної терапії в умовах лікувального та реабілітаційного процесу слід використовувати такі форми роботи, як:

- музично-рухові ігри та вправи;
- психічна релаксація за допомогою музики;
- вокальні вправи – спів;
- гра на музичних інструментах;
- рецептивне сприйняття музики;
- музичне малювання;
- пантоміма під музичне супроводження;
- музична драматургія;
- музична гра з лялькою.

Висновки

Особливістю музичної терапії є її різноманітні форми використання в процесі реабілітації: в умовах стаціонару, амбулаторно та в домашніх умовах. Простота використання музичної терапії дозволяє шляхом індивідуального підбору музичних творів більш ефективно впливати на перебіг відновлювального процесу в онкологічних хворих/інвалідів як в умовах реабілітаційного центру, так і на дому. Посвідчення діагностики психофізіологічного стану онкологічного хворого/інваліда з підбором музичного твору дозволять забезпечити нейтралізацію депресії та негативних емоцій, нададуть онкологічному хворому/інваліду змогу підвищити якість життя та сприйняття навколишнього середовища.

Література

1. Шушарджан Р. С. Рецептивная музыкотерапия в программе комплексного лечения больных гипертонической болезнью: автореф. дис. ... канд. мед. наук: спец. 14.03.11. «Восстановительная медицина, спортивная медицина, лечебная физкультура, курортология» / Р. С. Шушарджан. – М., 2013. – 27 с.

2. Бурно М. Е. Терапия творческим самовыражением. Академический проект / М. Е. Бурно. – М., 2006. – 430 с.

3. Анатомия, физиология и патология органа слуха: учебное пособие для студентов высших учебных заведений (пробный вариант) / Е. Д. Боярчук, А. А. Виноградов, В. И. Шейко [и др.] – Луганск: Альма-матер, 2007. – 89 с.

4. Полякова В. Б. О возможности применения музыки для стимуляции умственной работоспособности / В. Б. Полякова // Физиологические характеристики умственного и творческого труда. – М., 1969. – С. 103-104.

5. Шушарджан С. В. Музыкотерапия и резервы человеческого организма / С. В. Шушарджан. – М.: АОЗТ «Антидор», 1998. – 357 с.

6. Колотилов Н. Н. Проблема инженерии знания в оториноларингологии: статья А. И. Розкладки «О функциональной и структурной организации слухового анализатора» / Н. Н. Колотилов // Журн. вушних, горлових і носових хвороб. – 2002. – № 4. – С. 49-50.

7. Шушарджан С. В. Исследование влияния различных видов музыкальных воздействий на жизнедеятельность культивируемых клеток меланомы ВКО как модель изучения неспецифического акустико-биорезонансного эффекта / С. В. Шушарджан, Р. С. Шушарджан // Теоретические и клинические аспекты биорезонансной и мультирезонансной терапии: Сб. докл. 5-й Междунар. конф. – М., 1999. – С. 250-260.

8. Simon D. Return to wholeness / D. Simon. – N. Y.: John Wiley & Sons Inc., 1999. – 275 p.

9. Мисяк С. А. Практическое пособие по медицинской, социальной и трудовой реабилитации онкологических больных и инвалидов / С. А. Мисяк. – Херсон: Айлант, 2002. – 216 с.

Надійшла до редакції 28.02.2016

УДК 616.006: 001.891

С. А. Місяк

ПРАКТИЧНЕ ВИКОРИСТАННЯ МУЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ЯК СКЛАДНИКА КОМПЛЕКСНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ОНКОЛОГІЧНИХ ХВОРИХ/ИНВАЛІДІВ

Ключові слова: онкологія, інваліди, реабілітація, музична терапія.

У статті розглядається використання музичної терапії при проведенні комплексної реабілітації онкологічних хворих/інвалідів.

Визначено перелік музичних творів, які можуть бути використані в комплексній реабілітації онкологічних хворих/інвалідів, з подальшим створенням фонотеки для музичної терапії в домашніх умовах або реабілітаційному центрі.

С. А. Мисяк

ПРАКТИЧЕСКОЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МУЗЫКАЛЬНОЙ ТЕРАПИИ КАК СОСТАВЛЯЮЩЕЙ КОМПЛЕКСНОЙ РЕАБИЛИТАЦИИ ОНКОЛОГИЧЕСКИХ БОЛЬНЫХ/ИНВАЛИДОВ

Ключевые слова: онкология, инвалиды, реабилитация, музыкальная терапия.

В статье рассматривается использование музыкальной терапии при проведении комплексной реабилитации онкологических больных/инвалидов.

Определен перечень музыкальных произведений, которые можно использовать в комплексной реабилитации онкологических больных/инвалидов, с последующим созданием фонотеки для музыкальной терапии в домашних условиях или реабилитационном центре.

S. A. Misiak

THE PRACTICAL USE OF MUSIC THERAPY AS A PART OF COMPLEX REHABILITATION OF CANCER/DISABLED PATIENTS

Keywords: oncology, disabled, rehabilitation, music therapy.

The article has been devoted to the use of music therapy during the comprehensive rehabilitation of cancer patients/ disabled. The list of musical compositions which could be used in complex rehabilitation of cancer patients / disabled had been specified for a purpose to collect the record library for music therapy at home or in rehabilitation center.

УДК 613.346.2-002-089+616.381-089.819

МАЛОИНВАЗИВНІ ВТРУЧАННЯ В ХІРУРГІЇ ГОСТРОГО КАЛЬКУЛЬОЗНОГО ХОЛЕЦИСТИТУ В ПОЄДНАННІ З ХОЛЕДОХОЛІТІАЗОМ У ХВОРИХ ПОХИЛОГО ТА СТАРЕЧОГО ВІКУ (Огляд літератури)

■ ¹ О. В. Іванько, к. мед. н., доц. каф. хірург., анестезіол. та інтенсив. терап. післядипл. освіти

² Б. В. Свиридюк, лікар-хірург хірург. від. № 1

¹ Р. А. Боріс, д. мед. н., проф. каф. хір. хвор.

■ ¹ Національний медичний університет ім. О. О. Богомольця, м. Київ

² Київська міська клінічна лікарня № 8

Жовчнокам'яна хвороба є одним із найпоширеніших хірургічних захворювань органів черевної порожнини і займає третє місце по частоті госпіталізації до хірургічних стаціонарів [1, 2].

Незважаючи на історично тривалий період лікування гострого холециститу [3, 4], на сьогодні єдиної думки щодо тактики оперативного лікування цієї патології немає. Так деякі вчені вважають, що гострий холецистит є безумовним показанням до екстреного оперативного лікування [5], особливо при наявності ускладнень, таких як холедохолітаз, гнійний холангіт [6]. Інші [7] стверджують, що при відсутності важких супутніх захворювань операція повинна виконуватися в першу-другу добу з моменту надходження в повному обсязі з використанням мініінвазивних методів відновлення відтоку жовчі в кишечник. Є дослідження [8], згідно з якими незалежно від тривалості захворювання при гострому холециститі операція рекомендується в будь-який час.

Як свідчать літературні дані [9, 10], на сучасному

етапі розвитку хірургії існують наступні способи лікування жовчнокам'яної хвороби (ЖКХ), ускладненої холедохолітазом: 1) комплексний рентгенендоскопічний метод, який передбачає поетапне проведення ендоскопічної ретроградної панкреатохолангіографії, виконання ендоскопічної папілосфінктеротомії, вилучення конкрементів за допомогою корзинки Дормія, назобілярне дренивання та лапароскопічні мініінвазивні втручання, які сьогодні вважають «золотим стандартом» [11]; 2) одномоментні лапароскопічні оперативні втручання в обсязі лапароскопічної холецистектомії та лапароскопічної холедохолітотомії [12]; 3) відкриті втручання на жовчовивідних шляхах, зокрема, холецистектомія, відкрита холедохолітоекстракція з ревізією позапечінкових жовчних проток та різні модифікації білідигестивних анастомозів [13].

Однак, при використанні мініінвазивних методик у лікуванні холедохолітазу також можливе виникнення негативних наслідків. Так, частота ускладнень після ендоскопічної папілосфінктеротомії становить від 2,6 до